

Igre mojega otroštva

Igra nas spremlja na vsakem koraku. Igra je del nas, saj se igramo od najmlajših let, pa tudi v zrelih letih nam igranje ni tuje. Kako prijetni so spomini na igre mojega otroštva. Ti spomini se nehote prepletajo s spomini na igre mojih otrok, pa tudi vnukov. Tri različne generacije, tri različna obdobja, trije različni pristopi k igri. Pa je res vse različno? Je in ni. Neverjetno lepo je bilo, ko sem se z vnuki igrala igre, ki se jih spominjam iz otroštva. Zanje je bilo to nekaj novega, jaz pa sem uživala ob spominih.

Koliko nasmeškov sem bila deležna, ko sem na njihovih malih dlaneh naredila: »Križ, kraž, Kralj Matjaž, daj mi groš, da kupim nož, vrta, vrta, poc, poc.« Zanimiva je tudi izštevanka: »En kovač konja kuje, kol'ko žebeljev potrebuje? En, dva, tri, pa povej število ti!«

Pogosto smo se igrali tudi *telefonček*, pa čeprav smo bili včasih samo trije. Kaj vse je nastalo iz začetne besede ali stavka. Igra vseh generacij je *človek ne jezi se*. Za vnuke je bila še bolj zanimiva tista, ki sem jo ohranila iz svojega otroštva. Pogosto smo igrali tudi domine z 28 ploščicami, ki so na hrbtni strani črne, lica pa so bela in s črto razdeljena na dve polovici. Z igro *leti, leti* smo preizkušali sposobnosti, saj je bilo hitremu menjavanju letečih in neletečih predmetov in bitij včasih težko slediti. Sem in tja smo se preizkušali tudi v pantomimi, največkrat smo predstavljali živali.

Kako so se zaiskrile očke, ko sem na starem papirju našla narisano igro *volk in ovce*. Volka sta bila dva velika stara gumba, ovce pa majhni gumijasti krogi. Ob teh igrah je bila priložnost povedati veliko zanimivega in težko predstavljivega iz preteklosti. Včasih smo poznali več iger z žogo. Danes še poznajo igro *med dvema ognjema*, ne poznajo pa igre *OE*, ko si žogo metal v zid in zraven govoril: »OE brez gibati se, brez plesati, brez smejeti se, z eno roko, z eno nogo, poljub, pozdrav, okoli sveta, žoga pade na tla.«

Moje otroštvo je bilo lepo, čeprav smo skromno živeli. Otroci danes težko dojamejo, da včasih ni bilo toliko igrač. Če pa so bile, so bile narejene doma. Zaznamovale so nas lesene igrače, ki jih je izdelal oče Anton Žerjav, ki je bil po poklicu mizar. Še danes hranim lesen otroški voziček, s katerim smo prevažali

igrače in majhne otroke. Z vozičkom smo divjali po Murovi, da se je včasih zgodila tudi kakšna nesreča (padec z vozka), a k sreči brez večjih posledic. Voziček je bil zelo trden, saj je veliko let pozneje tudi moja hči v njem prevažala mlajšega brata. Pozneje je oče izdelal še drugo prevozno sredstvo, *skirco*, ki je bila zanimiva in uporabna še za druge otroke.

Zelo dobro se spominjam vznemirjenja, ko sva s sestro izvedeli, da bova dobili kolo. Bil je takrat, ko smo se z vlakom vračali z dopustovanja v železarskem letovišču. Ker smo po besedah staršev prihranili nekaj denarja, smo se ustavili v Ljubljani in kupili najino prvo kolo. Kako sva ga občudovali in se hkrati bali, da ne bo prenesel vožnje do Jesenic v tovornem vagonu. Murova je potem postala prizorišče učenja vožnje s kolesom. Sprva je šlo cikcak po makadamu s padci in buškami. Toda uspelo je. Kako smo bili ponosni in veseli.

Zanimiv je bil tudi zimski čas. Na »Goznkovem« travniku sem preizkušala prve smuči, seveda domače izdelave, na Mesarjevem bregu pa sanke. Največje veselje je bil spust s sanmi iz Jeseniških Rovt do Jesenic. Ker ceste niso plužili, je bila čudovito in dolgo sankališče. Imeli smo težke, doma narejene sani *posmuklje*. Oče je sedel spredaj v luknji, ker so bile za štiri osebe premajhne. Kako smo drveli. Spominjam se pripomb ljudi, ki so obsojali očeta in njegovo divjanje z dvema otrokoma. Niso vedeli, da je imel zelo dobro zasilno zavoro, kovinsko palico, s katero je zaviral, ne da bi drugi videli. Kakšno doživetje!

Kadar se je na Murovi zbralo več otrok, so bile naše igre *ringa raja*, *trden most*, *ristanc*, *zemljo krast*, *figure metat*, *gnilo jajce*, *slepe miši* ... Imeli smo primeren prostor za skrivavca. Z izštevanko *am bam pet podgan*, *štiri miši v uh se piši*, *vija vaja ven!* smo določili tistega, ki je mižal in štel. Ko je koga našel, ga je *pofočkal* na mestu, kjer je mižal. V lepem spominu imam tudi igranje badmintona. Najbolj sem uživala z bratrancem, ker je dajal močne »šuse«, jaz pa sem mu jih vračala. Z večje razdalje sva igrala, večji je bil užitek.

Ob deževnih dneh sem ostajala doma. Igrala sem se s kockami, ki so se polagale na liste s prizori iz pravljič. Zanimive so bile še vrtavka in miniaturne posodice za kuhanje. V domači dolgi veži pa je oče naredil gugalnico.

Oče je izdelal lesene igrače tudi za moja otroka. Kako smo se igrali s pralnim strojem, štedilnikom, pogradom za punčke. Te so bile večkrat preoblečene, ker

nam je mama sešila veliko oblekic in drugih dodatkov iz blaga in volne. V zbirki lesenih igrač pa je bilo tudi mizarsko orodje, miniaturni oblič, kladivo in dleto. Z vsemi temi igračami so se igrali tudi vnuki. Ko je bila vnukinja še majhna, je svojega kužka velikokrat spravila na pograd za punčke in se igrala veterinarja. Tudi kužku je bil pograd všeč, saj se je večkrat sam spravil nanj.

Omeniti moram še hodulje. To so močne palice, ki imajo na višini 25 do 50 centimetrov od tal izbokline, na katere stopiš, z rokami pa jih držiš za zgornji konec. Za hojo s hoduljami je potrebna velika spretnost, ki pa je sama nisem osvojila. Občudovala sem soseda, ki je z več kot dva metra dolgima hoduljama prestopil celo fička. Obvladal pa je še hojo po stopnicah.

Vse povezano z igro se tako prenaša iz roda v rod. Sodobne igrače nas odtujujejo. Zato upam in želim, da se bo nekaj teh spominov preneslo še v naslednjo generacijo in tako ne bodo utonili v pozabo.

Janez Razinger s hoduljami na Prihodih okoli leta 1980, last Zvonke Petrovič